

товарів в магазинах; застосуванню ефективної рекламної компанії, завдяки якій виробник завоює особливу нішу на ринку; вдосконаленню організації виробництва і праці, підвищенню кваліфікації кадрів [3].

Заходи на рівні держави повинні сприяти створенню сприятливого клімату для товаровиробників; контролюванню екологічності виробництв та безпечності товарів; удосконаленню законодавчої бази.

Отже, проблеми низької конкурентоспроможності українських товарів, закладені з початку виробництва, підприємствами, товару, застаріле обладнання спричиняє низьку якість, що в свою чергу знижує рівень своєї унікальності та особливих споживчих властивостей. Невстановлений чіткий контроль з боку держави, не дає змогу в повному обсязі українським виробникам просувати товари на світовий ринок. Таким чином сукупність взаємопов'язаних проблем повинна вирішуватися із двох сторін, зі сторони підприємства, і зі сторони держави.

Список використаних джерел:

1. Kotler Philip. Marketing management. Twelfth ed. Upper Saddle River, NJ: Pearson Prentice Hall, 2006. 733 [45] pages/ ISBN 0131457578, 9780131457577.
2. Звіт про конкурентоспроможність України URL: http://www.feg.org.ua/docs/Competitiveness_report_2010_ua.pdf.
3. Гарачук Ю.О. Підвищення ефективності діяльності підприємства за рахунок управління конкурентоспроможністю. *Актуальні проблеми економіки*. 2008. №2(80). С. 60-65.

Юлдашев Р. Є., Гордєєва-Герасимова Л. Ю.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Традиційний досвід управління витрат можна описати як підхід, що базується на використанні стандартних методів та процедур, що вже давно використовуються в бізнесі. Цей підхід включає бюджетування та відстеження витрат, а також контроль витратних ліній підприємства [2]. Один з основних елементів традиційного підходу до управління витратами – це бюджетування.

Бюджетування допомагає організаціям розподілити ресурси між різними функціональними групами та проектами та контролювати витрати на їх реалізацію. Використання бюджетування дає можливість керівництву підприємства зрозуміти, наскільки добре організація використовує свої ресурси і як їх можна раціоналізувати.

Ще один елемент традиційного підходу – це відстеження витрат. Відстеження витрат допомагає керівництву підприємства контролювати витрати на кожному етапі бізнес-процесу, від закупівлі матеріалів до виробництва та збуту продукції. За допомогою відстеження витрат можна визначити, де можна зекономити кошти та удосконалити бізнес-процеси.

Крім бюджетування та відстеження витрат, традиційний підхід також включає контроль витратних ліній. Контроль витратних ліній допомагає керівництву підприємства витрати на окремих етапах бізнес-процесу, від служби закупівель до служби збуту. За допомогою контролю витратних ліній можна виявити некоректне використання ресурсів, необґрунтоване збільшення витрат або порушення бюджету [2].

Однак, традиційний підхід до управління витратами має свої обмеження. Наприклад, цей підхід часто ґрунтується на даних з попередніх років, але у сучасному бізнесі досвід минулих років може бути неадекватним для прогнозування майбутніх витрат. Крім того, традиційний підхід не завжди дозволяє враховувати невизначеність та ризики в бізнесі.

Також, традиційний підхід не завжди дає можливість ефективно управляти складними проектами, де витрати можуть змінюватися відповідно до технічних або ринкових факторів. Тому сучасні суб'єкти господарювання все частіше використовують нові методи та технології управління витратами, які дозволяють більш ефективно враховувати невизначеність та ризики, а також управляти складними проектами.

Вітчизняний досвід управління витратами виник у складних умовах економічної трансформації та переходу до ринкової економіки в Україні. Він базується на принципах фінансової дисципліни та стратегічного планування витрат [1]. Основною метою вітчизняного досвіду управління витрат є їх оптимізація із збереженням або покращенням якості продукту чи послуги. Для досягнення цієї мети використовується ряд інструментів та методів:

– Аналіз витрат. Він дозволяє з'ясувати, на що саме йде кошт і де можливі економії. Аналізується весь життєвий цикл продукту чи послуги – від закупки сировини до здачі готової продукції. Важливою складовою аналізу витрат є класифікація витрат на прямі та непрямі.

– Бюджетування – це процес планування витрат на наступний фінансовий рік або певний період. У бюджеті відображається планований обсяг продажів, а також витрати на рекламу, заробітну плату, сировину та інші складові витрат.

– Планування виробництва. Він дозволяє ефективно планувати використання виробничих потужностей, зменшувати затрати на зберігання готової продукції та підтримувати оптимальний рівень запасів сировини та матеріалів.

– Оцінка ризиків. Вітчизняний досвід управління витратами враховує можливі ризики, що можуть вплинути на витрати підприємства. Таким чином, при плануванні витрат враховуються ризики зміни цін на ринку, зміни валютних курсів, зміни рівня попиту на продукт або послугу та інші можливі фактори.

– Метод ABC-аналізу. ABC-аналіз – це метод класифікації витрат за значущістю. Він дозволяє визначити, які витрати є найбільш важливими для підприємства та які можуть бути зменшені або відмінені. За результатами аналізу визначаються 3 категорії витрат: «А» – високозначні витрати, «В» – середньозначні витрати та «С» – незначні витрати.

– Використання технологій. Вітчизняний досвід управління витратами базується на використанні сучасних технологій, таких як програми обліку витрат, електронний документообіг та інші. Вони дозволяють збільшити ефективність управління витратами та зменшити ризики помилок та зловживань [1].

У вітчизняному досвіді управління витратами на підприємстві особлива увага приділяється фінансовій дисципліні та плануванню. Важливим елементом вітчизняного досвіду є також відповідальність керівництва підприємства за ефективне використання ресурсів та забезпечення сталого розвитку підприємства.

Отже, традиційний досвід та вітчизняний досвід управління витрат мають свої особливості і переваги. Традиційний підхід забезпечує точність та

**Том 1. ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА:
СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ**

прогнозованість витрат, а український підхід може допомогти підвищити ефективність витрат та оптимізувати бізнес-процеси. Однак, зрозуміло, що краще використовувати обидва підходи в поєднанні, так як це дозволить досягти кращих результатів і зменшити ризики.

Список використаних джерел:

1. Шутько Т.І. Економічна сутність управління витратами підприємства. Ефективна економіка. № 12. 2014. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3681> (дата звернення 14.03.2023).
2. Ясінська А.І. Сутність управління витратами на вітчизняних підприємствах. URL: <https://vlp.com.ua/files/54.pdf> (дата звернення 14.03.2023).